

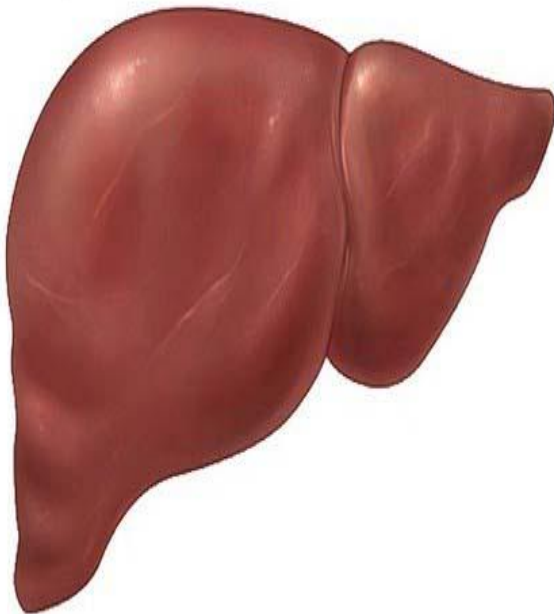
سیروز کبدی

معرفی بیماری

سیروز کبدی یا تنبلی کبد پاسخ کبد به ضایعاتی است که به آن وارد می‌شود. در این مطلب با این بیماری بیشتر آشنا می‌شویم.

سیروز کبد وضعیت را توصیف می‌کند که در آن بافت زخم به تدریج جایگزین سلول‌های سالم کبدی می‌شود. سیروز کبدی یک بیماری پیشرفته است که طی سال‌ها به آرامی در حال رشد است. در صورت عدم درمان این بیماری و ادامه یافتن این روند، عملکرد کبدی مختل می‌گردد. برای ایجاد سیروز، طولانی مدت، آسیب مداوم به کبد باید رخ دهد. هنگامی که بافت سالم کبد تخریب و با بافت اسکار جایگزین می‌شود، وضعیت جدی می‌شود که این وضعیت می‌تواند جریان خون به کبد را متوقف کند. این بیماری به علت بسیاری از بیماری‌ها و بیماری‌های کبدی مانند هپاتیت و مصرف مداوم الکل رخ می‌دهد. در ادامه با نحوه تشخیص و درمان سیروز کبدی بیشتر آشنا می‌شویم.

کبد سالم

کبد مبتلا به سیروز

عوارض جانبی سیروز کبدی

عوارض سیروز می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

فشار خون بالا در وریدهایی که خون کبد را تأمین می‌کنند.

تورم در پاها و شکم. پرفشاری پورتال می‌تواند باعث احتباس مایع در پاها (ادم) و در شکم (آسیت) شود.

بزرگ شدن طحال. (splenomegaly) پرفشاری خون پورتال همچنین می‌تواند باعث تغییرات در طحال شود. کاهش سلول‌های سفید خون و پلاکت‌ها در خون شما می‌تواند نشانه سیروز با پرفشاری خون پورتال باشد.

خون ریزی. پرفشاری خون پورتال می‌تواند خون را به رگ‌های کوچکتر هدایت کند و باعث افزایش اندازه آنها و تبدیل شدن آنها به **واریس** شود. این بارهای اضافی تحت تأثیر بارگذاری قرار می‌گیرند، این رگ‌های کوچکتر می‌توانند موجب بروز خونریزی شدید شوند. خونریزی تهدید کننده حیات بیشتر زمانی اتفاق می‌افتد که رگ‌ها در مری (واریس مری (یا معده) واریس معده (پاره می‌شوند. عفونت‌های باکتریایی یک عامل مکرر برای خونریزی هستند.

عفونت بدن. اگر سیروز کبدی دارید، بدن شما ممکن است دچار بیماری عفونی شود.

سوء تغذیه سیروز ممکن است در برداشش مواد مغذی اختلال ایجاد کند که منجر به ضعف و کاهش وزن می‌شود.

جمع آوری سموم در مغز (آنسفالوپاتی کبدی). کبد آسیب دیده از سیروز قادر به پاک کردن سموم از خون و همچنین کبد سالم نیست. سپس این سموم می‌تواند در مغز ایجاد شود و سبب سردرگمی و اختلال روانی شود.

برقان زمانی اتفاق می‌افتد که کبد بیمار بیلی‌روبین را به میزان کافی از خون شما حذف نمی‌کند.

افزایش خطر ابتلا به سرطان کبد.

نارسایی حاد مزمن کبدی.

جلوگیری از ابتلا به سیروز کبدی

خطر ابتلا به سیروز را با مراقبت از کبد خود کاهش دهید اگر سیروز دارید، الکل مصرف نکنید

یک رژیم سالم بخورید رژیم غذایی مبتنی بر گیاه را که پر از میوه‌ها و سبزیجات است را انتخاب کنید. دانه‌های کامل و منابع نادر پروتئین را انتخاب کنید. مقدار غذاهای چرب و سرخ شده‌ای که می‌خورید را کاهش دهید.

حفظ وزن سالم. مقدار بیش از حد چربی بدن می‌تواند به کبد شما آسیب برساند. اگر چاق و یا اضافه وزن دارید با پزشک خود در مورد یک برنامه کاهش وزن صحبت کنید

تشخیص سیروز کبدی

برای تشخیص و شروع درمان این بیماری روش‌های زیر کاربرد دارد:

بیوپسی کبدی

افراد مبتلا به سیروز کبدی در مرحله اولیه معمولاً علائم ندارند اغلب، این بیماری از طریق یک آزمایش خون معمولی یا چک آپ تشخیص داده می‌شود. پزشک ممکن است برای اطمینان از ابتلا به سیروز کبدی و آغاز روند درمان این بیماری یک یا چند آزمایش آزمایشگاهی را تجویز کند. بیوپسی نمونه بافتی (بیوپسی) برای تشخیص سیروز ضروری نیست. با این حال، پزشک ممکن است از آن برای شناسایی شدت، میزان و علت آسیب کبدی استفاده کند.

تست‌های آزمایشگاهی:

عملکرد کبد: سطح بیلی‌روبین خون و سطح آنزیم‌های کبدی بررسی می‌شود.

عملکرد کلیه: سطح کراتینین خون و ادرار بررسی می‌شود، زیرا در مراحل بعدی سیروز (سیروز پراکنده شده) ممکن است عملکرد کلیه کاهش یابد.

آزمایشات برای هپاتیت B و C.

انعطاف پذیری رزونانسی مغناطیسی یا انعطاف پذیری گذرا

این تست‌های غیر تهاجمی تصویربرداری، سختی یا سخت شدن کبد را تشخیص می‌دهند و ممکن است نیاز به بیوپسی کبدی را از بین ببرد.

سایر تست‌های تصویربرداری MRI ، CT و سونوگرافی نیز برای ایجاد تصاویر از کبد امکان دارد مورد استفاده قرار بگیرد.

اهداف درمان سیروز کبدی

درمان سیروز کبدی بستگی به علت و میزان آسیب کبد دارد. اهداف درمان این بیماری تسریع پیشرفت بافت اسکار در کبد و جلوگیری از نشانه‌ها و عوارض این بیماری است. در صورت آسیب شدید کبد، ممکن است لازم باشد که در بیمارستان بستری شوید.

درمان سیروز کبدی

بعد از تشخیص علت ایجاد سیروز کبدی، روند درمان این بیماری آغاز می‌شود که با توجه به علت و شدت بیماری در افراد فرق می‌کند:

درمان سیروز کبدی الکلی-افراد مبتلا به این بیماری ناشی از سوء مصرف الکل باید نوشیدن الکل را متوقف کنند

کاهش وزن. در درمان سیروز کبدی ناشی از کبد چرب، افراد مبتلا می‌توانند با کاهش وزن و رعایت رژیم غذایی سالم کبد چرب خود را درمان کنند.

داروها برای کنترل هپاتیت-در درمان سیروز کبدی ناشی از هپاتیت، مصرف دارو ممکن است از پیشرفت بیماری جلوگیری کند.

پیوند کبد-در موارد پیشرفته سیروز کبدی، هنگامی که عملکرد کبد متوقف می‌شود، پیوند کبد ممکن است تنها گزینه درمان این بیماری باشد. معمولاً افرادی که در معرض عوارض ابتلا به این بیماری، مانند زردی، احتباس مایعات قابل توجه (آسیت)، واریس خونریزی، انسفالوپاتی خون، اختلال عملکرد کلیه یا سرطان کبد، باید این گزینه درمان این بیماری را در نظر بگیرند. سیروز شایع‌ترین علت پیوند کبد است.

درمان عوارض سیروز

پزشک برای درمان هرگونه عوارض سیروز ممکن موارد درمانی زیر را تجویز کند، از جمله:

احتباس مایع اضافی در بدن شما. یک رژیم کم سدیم و دارو برای جلوگیری از ایجاد مایع در بدن ممکن است به کنترل آسیت و تورم کمک کند. افزایش مایع شدید مایع ممکن است نیاز به روش‌هایی برای تخلیه مایع یا سایر مداخلات برای

کاهش فشار داشته باشد. در بعضی موارد، یک لوله کوچک - یک شنت پورتفستیک داخل مغزی - (TIPS) در داخل ورید درون کبد قرار می‌گیرد تا فشار خون را در کبد کاهش دهد و سرعت انبساط سیال را کند بکند

در پرفشاری پورتال بعضی از داروهای فشار خون ممکن است فشار خون بالا در رگ‌های آوران کبد را کنترل کنند و از خونریزی شدید جلوگیری کنند. پزشک شما در فواصل منظم آندوسکوپی فوقانی را انجام می‌دهد تا رگ‌های بزرگ شده در مری یا معده (واریس) را که ممکن است خونریزی کند را بررسی کند.

در عفونت‌ها ممکن است آنتی‌بیوتیک‌ها یا درمان‌های دیگری را برای عفونت دریافت کنید.

افزایش خطر ابتلا به سرطان کبد. پزشک شما آزمایشات خون و سونوگرافی را هر شش ماهه را برای بررسی علائم سرطان کبد توصیه خواهد کرد.

آنسفالوپاتی کبدی ممکن است داروهای تجویز شده برای کمک به جلوگیری از تولید سموم در خون به دلیل عملکرد ضعیف کبد تجویز شود.

بررسی پرستاری:

مشخصات دموگرافیک :

نام: احمد نام خانوادگی: شفیعی جنس: مذکر سن: ۵۹ سال

وضعیت تأهل: متأهل شغل: راننده کامیون اهل: شیراز

دارای یک همسر و چهار فرزند

شماره ی پرونده: ۱۱-۲۶-۰۰ پزشک بستری کننده: دکتر نبوی بیمارستان: نمازی

بخش: داخلی اتاق: ۶ تخت: ۱۰ تشخیص پزشکی: سیروز کبدی

شرح حال:

بیمار حدود ۱۰ سال از مشروبات الکلی استفاده می‌کرده همچنین از تریاک نیز حدود ۱۵ سال استفاده می‌کرده است. بیست سال پیش مبتلا به واریس می‌شود که منجر به خونریزی معده شده که برای درمان آن تحت عمل جراحی قرار می‌گیرد. بیمار بیان می‌کند که در طول سالهایی که در جبهه بوده به دلیل سر خوردن پا و برخورد کردن با درب رادیات ماشین، به شکم وی ضربه ای وارد می‌شود که از آن پس باعث اتساع شکم وی شده و با گذشت زمان این اتساع بیشتر شده است. سابقه ی مصرف سیگار در دوران جوانی داشته است که اکنون ترک کرده است. از حدود سه ماه پیش کاهش وزن قابل مشاهده ای داشته. تعداد وعده های غذایی وی سه مرتبه در روز می‌باشد ولی در یکی دو ماه گذشته به دلیل بی‌اشتهایی و احساس بی‌حالی یک وعده غذا در روز مصرف می‌کرده و کمتر به کار کردن پرداخته. قرص لاکتوز و داروهای ادرار آور و خشک کننده استفاده می‌کند. رابطه اش با نزدیکان و دوستانش خوب بوده و دوستان زیادی داشته است.

بیمار با علائمی چون بیحالی، سردرد، سرگیجه، تب، بی اشتها و تشنگی زیاد ولی بدون سرفه به بیمارستان مراجعه کرده است.

تشخیص پرستاری:

- تغذیه ناکافی کمتر از نیازهای بدن به علت بی اشتها و بی حالی
- عدم تحمل فعالیت در ارتباط با خستگی و بی حالی
- عدم انجام کارهای روتین روزمره در ارتباط با بی حالی، ضعف و سردرد
- اختلال در سلامت پوستی به علت ورم شکم و تغذیه نامناسب
- افزایش خطر خونریزی در ارتباط با اختلال در مگکلیسم های انعقادی
- اضطراب و استرس به علت بستری در بیمارستان
- پنومونی و زخم های فشاری در ارتباط با بی حرکتی

برنامه ریزی و اهداف:

- مشارکت در فعالیت ها
- بهبود وضعیت تغذیه ای
- سلامت پوستی
- کاهش خطر آسیب دیدگی
- جلوگیری از بروز عوارض

مداخلات پرستاری:

- دریافت مایعات، برون ده ادراری و وزن بیمار به طور روزانه اندازه گیری و ثبت شد
- اکسیژن تراپی انجام شد (به منظور اکسیژن رسانی کافی به سلول های آسیب دیده و جلوگیری از تخریب بیشتر سلول های کبدی)
- بیمار در حالت RBR قرار داده شد.
- بیمار به انجام دادن تنفس عمیق و ورزش و حرکت دادن اندام ها تشویق شد (برای پیشگیری از اختلالات تنفسی و گردش خون)

- به بیمار آموزش داده شد تا فعالیت ها و ورزش های ملایم به همراه دوره های استراحت در برنامه ی روزانه ی خود قرار دهد.
- برای بهبود وضعیت تغذیه ای بیمار اقدامات زیر انجام شد:
- رژیم غذایی مغذی و سرشار از پروتئین به بیمار داده شد.
- بیمار به خوردن تشویق شد و تعداد وعده های غذایی به ۵ وعده در روز با وعده های غذایی مختصر ، تغییر داده شد.
- اسید فولیک و آهن برای پیشگیری از کم خونی تجویز شد.
- برای مراقبت از پوست بیمار اقدامات زیر انجام شد:
- وضعیت بیمار به طور مرتب تغییر داده می شد.
- برای کاهش خطر آسیب دیدگی اقدامات زیر انجام شد:
- برای خروج از تخت به بیمار کمک می شد.
- به بیمار توصیه شد که برای مسواک زدن از مسواک نرم و برای تراشیدن ریش از ریش تراش استفاده کند
- برای جلوگیری از عوارض اقدامات زیر انجام شد:
- مدفوع بیمار از نظر خون بررسی می شد.
- علائم حیاتی بیمار هر ۳ ساعت کنترل می شد.
- بیمار از نظر خونریزی گوارشی به دقت کنترل می شد.
- سطح سرمی الکترولیت ها به دقت کنترل می شد.
- بیمار از نظر وضعیت ذهنی کنترل می شد.
- وضعیت قلبی-عروقی و تنفسی بیمار به طور مرتب بررسی می شد.

ارزشیابی:

- ❖ وزن بیمار بدون هیچ گونه ادمی افزایش یافته
- ❖ اشتهای بیمار بیشتر شده
- ❖ بیمار احساس قدرت و سلامتی بیشتری می کند.
- ❖ اثری از عفونت و آسیب به پوست مشاهده نمی شود.

❖ آموزش های داده شده را انجام می دهد.

❖ بیمار دچار هیچ گونه عارضه ای نیست.